

Áradnak az ország összes folyói

A Duna tíz nap alatt két métert áradt Novisadon
A Tisza ma közel egy méterrel emelkedett Szegednél

Az egyhónapos, majdnem állandó esőzés hatalmasan megduzzasztotta Kelet-Európa összes folyóit. A váratlan áradás eddig csak Zagreb környékén öltött katasztrófális méreteket, ahol az ár egész városnegyedeket öntött el, s millióakra menő károkat okozott. A Bácskában közvetlen árvízveszedelem nem fenyeget, mert a jól-rosszul kiépített gátrendszer még közel három méteres emelkedést bír el a kiöntés veszedelme nélkül. A hazai vizek mai állása egyébként a következő:

DUNA			
Bécs	— — —	39	(— 2)
Pozsony	— — —	142	(— 6)
Budapest	— — —	218	(+ 8)
Mohács	— — —	196	(+22)
Vukovár	— — —	276	(+36)
Palánka	— — —	268	(+34)
Novisad	— — —	366	(+23)
Zemun	— — —	385	(+60)
Pancevo	— — —	352	(+58)
Szmederovo	— — —	425	(+58)

Az adatokból megállapítható, hogy a Duna felső szakaszán már beállott az apadás. Az ár a középső szakaszon már csökken, s csupán csak a déli szakaszon mutat még emelkedő tendenciát.

DRÁVA			
Zákány	— — —	228	(+56)
Terezianopolis	— — —	228	(+74)
Osijek	— — —	290	(+42)

SZÁVA			
Zagreb	— — —	336	(—64)
Sisak	— — —	795	(+45)
Bród	— — —	650	(+10)
Mitrovica	— — —	638	(+24)
Beograd	— — —	318	(+60)

TISZA			
Tokaj	— — —	608	(+15)
Szeged	— — —	308	(+74)
Senta	— — —	444	(+60)
Titel	— — —	356	(+56)

A Tisza felső vizállása szerint a sentai szakaszon a legközelebbi szakaszon a legközelebbi napokban rendkívül erős emelkedés várható. Az ország déli részeiből érkező jelentések szerint hasonló mértékben emelkednek az Una, a Kupa és a Drina is. Árvízveszedelem azonban — egyelőre — seholsem fenyeget, legkevésbé Novisadon, ahol az elmúlt tíz nap alatt ugyan két méterrel emelkedett a Duna, de a magas gátépítmény következtében a vizállás csak hat méteren felül válik veszedelmessé.

Az olasz ellenzék

egy része visszatér a parlamentba

Róma, november 17. A Messengeró jelentése szerint a Popolari párt és a Demo szocialisták pártja elhatározta, hogy ismét megjelenik a kamarában, azonban valószínűleg csak holnapután az első ülés lezajlása után, mert nem akarják, hogy részt kelljen venniük a Mussolini mellett megnyilvánuló tüntetésben. Ezzel szemben ugylátszik hogy az egyesült szocialista-köztársasági párt megmarad eredeti álláspontja mellett, hogy nem jelenik meg a kamara ülésén.

A lapok jelentése szerint, a tegnapi megtartott minisztertanács, a fontos határozmányok egész sorát hozta meg. Így a többek között elhatározták, hogy az olaszországi állami iskolákban a jövőben már csak olasz nyelven lehet tanítani. A jövőben bányákat magánuton nem lehet eladni, állami jóváhagyás nélkül. A gazdasági minisztert felhatalmazták, hogy a nagy szociális biztosító intézetek igazgatósági tagjait maga a miniszter nevezze ki. Ennek az intézkedésnek az az eredménye, hogy a szo-

cialisták ezeknek az állami intézményeknek vezetőségéből eltűnnek. Végezetül büntető intézkedéseket léptettek életbe, a közúti vasúti kocsik elpiszkítói ellen.

Róma, november 17. Az Il Mondo és a

Ritorgimentó című lapokat Rómában megjelenésük után azonnal elkobozzák, ennélfogva számolni kell azzal, hogy e két lap nemsokára beszünteti megjelenését.

Feidl a magyar ellenzék együttműködéséért

A magyar nemzetgyűlés ülése — A hadikölcsön valorizációja

Budapest, nov. 17. A nemzetgyűlés mai ülését feltizenkettőkor nyitotta meg Sczitovszky Béla elnök. Kegyeletes szavakkal elparentálja Bartha Ödön volt országgyűlési képviselőt, akinek az emléket a ház jegyzőkönyvébe iktatta. Majd a tisztviselők és gyorsírók fizetésének tárgyalására tér át a ház. A bizottság jelentésének elfogadása után áttérnek a költségvetés folytatólagos tárgyalására. Az első szónok Cettler Jenő azt hangoztatja, hogy az államháztartás szanálásával párhuzamosan kell történnie a mezőgazdák szanálásának is. Minden dicsőretet megérdemel az az eredmény, amelyet a kormány eddig elért. Vannak azonban olyan jelenségek, amelyek sürgős intézkedésekre szorulnak. A vámrendelkezések miatt a termelők nem tudják terméseiket eladni. A bortermelőknek biztosítsa a kormány azt a jogot, hogy termésüket minden év februárjáig adómentesen szabadon eladhassák. Örül, hogy a kormány kezébe vette a mezőgazdasági hitel kérdésének megoldását. Ezt a szükségletet négyszázmillió aranykoronára becsüli. Az elsőfokú mezőgazdasági oktatásra nagyobb súlyt kell helyezni. A mezőgazdáknak kereskedelmi szakismereteket kell elsajátítani. Terményeinket csak akkor tudjuk jól eladni ha szakképzett és művelt mezőgazdáink lesznek. Nem szabad tűrni, hogy egyik termelési ág a másikkal állandó háborút viseljen. A valorizációnak a kistökeket kell talpraállítani. Vonatkozik ez elsősorban a hadiárványokra, akik vagyonukat hadikölcsönbe fektették. A kormány iránt bizalommal viseltetik a javaslatot elfogadja.

Feidl Gyula emelkedik szólásra és hosszadalmasan fejtegeti a demokratizmus érvény-

rejtésének szükségességét. Azt hangoztatja hogy csak a demokratizmus útján szerezhet az ország barátokat a külföldön, mert a reakció a meghasonlást és az egymás ellen való uszítást táplálja. Fájdalommal látja, hogy a nemzetgyűlés ellenzéki politikusai egyetértés helyett egymással állandó harcban állnak. Nem tartja szükségesnek azt, hogy blokkba tömörüljenek, csak egy törekvésben legyenek egységesek és ez a törekvés a jelenlegi kormány megbuktatása. Ha ebben egyetértenének, teljesen irreveláns, hogy egy blokkban vannak-e a szociáldemokratákkal vagy nem. Hosszasan foglalkozik a locarnói szerződéssel, amelynek eredménye szerinte abban áll, hogy a demokrácia megjavította azt a sok hibát, amelyet a francia nacionalizmus és reakció elkövetett. Majd Magyarország külpolitikai irányítását bírálja és a kormányt teszi felelőssé, amiért a környező államokkal nem tudott eddig szerződéseket kötni. Ennek is a mai politikai rendszer állja útját, mert a munkásoknak és demokratikus polgárságnak vannak külföldön barátai és pártolói, akiknek a segítségével lehetne az országnak barátokat szerezni. Majd áttér az ország belső viszonyainak bírálatára. A kormány egyoldalú osztálypolitikát folytat, mert a nagybirtokos osztály kiváltságaival szemben az ország lakosságának többi része kiméletlen adók alatt nyög. A külföldi kölcsönt nem használta fel a kormány és most ezért a fel nem használt kölcsönért nagy kamatokat kell fizetni. A kormánnyal szemben bizalmatlan, a javaslatot nem fogadja el. Az elnök napirendi indítványa után az ülés este hat órakor ért véget.

Tombol az adóstatárium Sentaán

Sentáról jelentik: A sentai járás területén hihetetlen módon tombol az adóstatárium. Amióta a pénzügyminiszter Bukovec Józsefet nevezte ki sentai adóhivatali főnöknek, az adóstatárium még nagyobb arányokat öltött. Strilics képviselő már ismételt interveniót a pénzügyminiszternél az adóstatárium kinövései miatt, de mindezeidig semmiféle pozitív eredményt nem tudott elérni. Az új főnök zavartalanul, a legkiméletlenebb módon végzi a vagyon- és jövedelem adó behajtását. Jellemző, hogy október 1—15-ig nem kevesebb mint 6 millió dinárt szállított be a sentai járás területéről a sentai adóhivatalba. Az új adófőnök azonban ezzel sincs megelégedve és legújabbban elren-

delte, hogy Adára és Moira is szálljanak ki adóhivatali közegek a vagyon- és jövedelemadó kiméletlen behajtása céljából.

Az új adófőnök kiméletlen intézkedései természetesen valóságos forradalmi hangulatot idéztek elő az adófizetők körében. Starakani szán nyíltan lázonganak a polgárok. Horgoson a radikálpárti szervezet népes gyűlésen tiltakozott az adó kiméletlen behajtása miatt. Az ülésen számos felszólalás hangzott el és a gyűlés végül felhívta a képviselőket, hogy a beszámolókat alatt tett ígéretüknek tegyenek eleget és kimélték meg a tiszamenti lakosságot a végpusztulástól.

A német uralom visszaállítása a Rajna mellett

London, nov. 17. A Times beavatott helyéről azt írja, hogy azok a csapatok, amelyek Köln kiürítése után a második és harmadik megszálló zónában megmaradnak, katonai értelemben alig jelentenek hadsereget. Rendeltetésük csupán az, hogy tüntessenek a versaillesi szerződés érvénybenmaradása mellett. A német uralmat és német szabadságot a Rajnavidék

egész területén újból helyreállítják. Hindenburg már kifejtette helyeslését a locarnói szerződéseket illetően, felelhető azonban, hogy a nagytömegek is mihamar véglegesen meggyőződnek arról, hogy a többi európai nagyhatalommal való rendszeres együttműködés újból való szabályozása feltétlenül szükséges.

Az árvízkarosultak sürgős segélyben részesülnek

A skupstina ülése

A skupstina tegnapi ülését 11 órakor nyitotta meg az elnök. A napirend előtt az elnök kihirdette, hogy a király elfogadta Vukicevics Velja közoktatásügyi miniszter lemondását. Azután felolvasták a pénzügyminiszter jelentését a költségvetési tizenkettődekről december, január, február és március hónapokra. A kereskedelmi miniszter jelentése után az lparbank felállításáról áttértek hat törvényelő-készítő bizottság választására.

A választásnál a radikális párt 102 szavazatot (10 tagsági helyet) kapott, a radics párt 5, a muzulmánok 3, a demokraták 2, és a többi csoportok 1 tagsági helyet. A foederalisták nem vettek részt a választáson.

A megejtett választások után megszavazták az árvízkarosultak segélyezésének sürgős-ségét.

Következő ülés pénteken.

KISEBBSÉGEK

(—) **A szászok iskolasérelmei Erdélyben.** Kolozsvárról jelentik: A szász négyesületek legutóbbi memorandumba foglalták az erdélyi szászok sérelmeit.

A memorandumnak jó részét természetesen az iskolakérdésekben ért sérelmek képezik a baccalaureatusi törvény intézkedései, az erőszakos romanizálási tendenciák és egynéhány német anyanyelvű iskolának teljes bezárása.

Sérelmeként jelöli meg a memorandum az egyéves önkéntesek részére elrendelt nyelvi vizsgálatokat, amelyeknél ez évben a kisebbségi nemzetekhez tartozó katonakötelesek, mindannak dacára, hogy törvényes érettségi bizonyítvánnyal bírtak, kilencven százalékban elbuktak. A törvényhozásban kétféle mértéket használnak, aszerint, hogy Erdélyről, vagy a Regatról van szó. A regátban nincs lakásrekvizitálás, addig nálunk Erdélyben a legerősebb módokon zavarják meg a családok békes életét.

A földreform alkalmával a regátban a földbirtokot, ezzel szemben Erdélyben a földbirtokost sajátítják ki, ami annyit jelent, hogy a regátban minden földbirtokra külön alkalmazták a meghagyandó kvótát, míg Erdélyben ha valakinek több birtoka volt, az egész birtokmennyiségre alkalmazták a törvény által megszabott mértéket. Súlyos sérelme a szász népközösségnek, hogy egyházi birtokaikat, amelyeket pedig szász kisgazdák adtak össze a templomi terhek fedezetére, kisajátították.

Elvették a szász egyetemnek kétszáz holdas birtokát és így megfosztották a szászokat egyik tekintélyes, kulturális anyagi forrásuktól. Sérelmezi a memorandum a szini és jótékonyági előadásokra kivetett magas adót és azt a tényt, hogy ujjabban a szász nemzetiségű orvosokat sorjában tuszkolják ki az állami kórházakból.

(—) **Csak románul...** Kolozsvárról jelentik: A rendőrprefektúra szombati délelőtti bemutatta a kolozsvári sajtónak azt a belügyminiszeri rendeletet, amely a helységnevek és általában geográfiai elnevezések romanizálására ad ki szigorú utasítást. Valószínű, hogy egy ötlet-szerűen hirtelen kiadott rendeletről van szó, ami ha úgy, amint kiadták, keresztülhajtható lenne és végre is hajtják, akkor nemcsak a magyar nyelvű újságrást zavarják fel a visszasságokkal, de a szépirodalmi munkásság is nagy részben lehetetlenné válik.

A belügyminiszeri rendelet szerint ezután a városok, falvak, hegyek, völgyek, folyók és mindenféle geográfiai elnevezések nem használhatók semmiféle más nyelven, csak románul és hivatalos elnevezéssel. Nem engedi meg a helységnevek kétnyelvű használatát sem, ezt például: Cluj—Kolozsvár. Hogy mi származik egy ilyen rendelkezésből, arra nézve példának csak annyit említenek, hogy a nagyváradi lapoknak címeiket kellene megváltoztatniok, nem lehet leírni, hogy a „Maros vize folyik csendesen”, vagy Jókai regényéről ezen a címen lehetne írni Erdélyben: „Transylvania aranykora” s így tovább: „Az ajudi két füzfa”.

A bolgár-görög konfliktus

A vizsgálóbizottság működése

Sofia, nov. 17. A bolgár távirati iroda azt írja, hogy amíg bolgár részről kerülni óhajtanak minden olyan lépést, amelyet a vizsgálóbizottság befolyására irányuló kísérletnek lehetne tekinteni, addig görög részről mindent megtesznek, hogy a bizottság tagjait megkönyezessék és a külföldi közvéleményt tévútra vezessék. A lakosság küldöttségei parancsszóra különböző vádakot emelnek a bolgárok ellen, amelyeknek semmi alapjuk nincs. A görögök felhánytorgatják a multat és bolgár garázdálkodásokról beszélnek, holott már három nemzetközi bizottság állapította meg ezeknek a vádaknak a tarthatatlanságát. Ami az újabb időkre vonatkozó görög vádakot illeti, bolgár körökben nyugalommal és bizalommal várják a bizottságok döntését.

A CSEHORSZÁGI VÁLASZTÁS EREDMÉNYE

Bizonytalan a kormány többsége

Eddig kilenc magyar képviselő megválasztása biztos — A kommunisták előretörése

Prága, november 17. A vasárnap végben képviselőházi és szenatori választások során a szavazatok az egyes pártok között a következőképpen oszlanak meg: Köztársasági agrárius és kisgazda párt 971.389. Kommunisták 931.769. Csehszlovák néppárt 689.970. Cseh szociáldemokráták 631.113. Csehszlovák szociálisták 609.096. Német mezőgazdák szövetsége és magyar nemzeti párt 566.911. Szlovák néppárt (Hlinka) 474.017. Német szociáldemokráták 411.774. Német ker. szociálisták 313.906. Cseh iparosok 287.889. Nemzeti demokraták (Kramarz) 284.233. Német nemzeti szociálisták 167.312. Országos keresztény szocialista párt (magyar) 100.445. A zsidó (cionista) párt egy választókerületben sem kapta meg az előirt számú szavazatot, ennélfogva 99.570 szavazattal mandátum nélkül maradt. Az országos magyar kisgazda párt mandátum nélkül 13.800 szavazatot kapott. Az Erdőskárpátok iparos pártja mandátum nélkül 1157 szavazatot kapott.

Amennyire a nemzetgyűlési választások eredménye idáig áttekinthető, úgy a német, mint a cseh pártok kebelében lényeges eltolódások történtek. A német pártok között ez alkalommal a mezőgazdák szövetsége vezetett, míg a német szociáldemokráták csupán a második helyen következnek. Tetemes mértékben megerősödtek a német keresztényszociálisták is. A cseh pártok közül a legjobb eredményt a cseh agráriusok érték el, akik most a legerősebb cseh pártot alkotják. Figyelemreméltó, hogy mindjárt utánuk a kommunisták következnek.

A felvidéki magyar pártok közül, a kormány támogató köztársasági párt, a magyar kisgazdák pártja és dr. Lelley keresztényszocialista hívei nagy vereséget szenvedtek. Ezzel szemben a Szentiványi féle magyar nemzeti párt az érsekújvári választókerületben kettő, a kassai kerületben egy mandátumhoz jutott, úgyhogy Füssy Kálmán és Holota János érsekújvári polgármester máris megválasztottnak tekinthető. A magyar keresztényszocialista párt az első menetben egy mandátumhoz jutott Érsekújvárott (Szüllő Géza) és egy mandátumhoz Kassán (Fedor Miklós). Dr. Koriáth is megválasztottnak tekinthető az ungvári kerületben. A második menetben a magyar keresztényszocialisták Érsekújváron és Kassán, a magyar nemzeti párt szintén Kassán és Érsekújváron egy-egy további mandátumhoz jutott úgy, hogy az új parlamentben valószínűleg kilenc magyar képviselő fog helyet foglalni. A választások legfontosabb eredménye, hogy az eddigi cseh kormányzó többség határozottan meggyengült, míg az előző képviselőházi ellenzék pártja megerősödött. A háromszáz mandátum közül száznegyvenöt az ellenzéké, úgy, hogy a cseh koalíció kisebbségben lesz csupán a tíz-tizenkét mandátummal rendelkező cseh iparos párttal együtt tud gyenge többséget alkotni.

A miniszterelnök az öszkormány nevében tegnapi irásában átnyújtotta a lemondását a köztársaság elnökének, aki azt elfogadta.

Sürgetik a kislakások építését

A beogradi lakók és háztulajdonosok szövetségének memoranduma a szociálpolitikai miniszterhez

A lakáskérdés megoldásának egyetlen módja az építkezés

Beogradból jelentik: A beogradi Lakók Szövetsége — kivételesen — egyetértésben a Háztulajdonosok Szövetségével terjedelmes memorandumban fordult a szociálpolitikai miniszterhez. A memorandum kifejti, hogy az új lakástörvény életbe lépése óta már több, mint hat hónap telt el, de eddig még egyáltalán nem hajtották végre azokat az intézkedéseket, amelyek egyes vállalatokat építkezésre köteleznek. A lakáshiány, amely eddig is tűrhetetlen volt, az ország egész területén fokozódik. Amikor az új lakástörvény életbe lépett, a kor-

mány kötelező ígéretet tett arra, hogy állami akciót kezdeményez ennek érdekében, s erre a célra a költségvetésbe fel is vettek harmincmillió dinárt. A kislakásépítő akciót azonban ennek dacára sem kezdték meg, sőt az állam eddig arról sem gondoskodott, hogy a tervbevett állami építkezéseket megkezdhesse. A memorandumban úgy a lakók, mint a háztulajdonosok szövetsége megállapítja, hogy a lakáskérdés megoldásának egyetlen módja — az építkezés.

Halálra ítélték a becskerekeli Jäger Marit

A becskerekeli törvényszék kedden délelőtt hirdette ki a halálos ítéletet a háromszoros gyilkossággal vádolt Rélics Julka előtt — „Nekem már ugyis mindegy”

Becskerekről jelentik: A becskerekeli törvényszék háromnapos tárgyalás után kedden délelőtt hirdette ki ítéletét Rélics Julka becskerekeli asszony bünygyében, akit az ügyész háromszoros gyilkossággal vádolt. Az ítélet, amelyet zsufolt karzat hallgatott végig, Rélics Julkát két rendbeli előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság elkövetésében mondotta ki bűnösnek és pedig azért, mert 1922. december 20-án férjének Rélics Nikolának a reggelijébe arzén kevert, amitől néhány nap múlva gyanus körülmények között meghalt. 1923. december 13-án hasonló körülmények között meghalt Milivoj nevű mostohaafia, akinek a szalonját és a kávéját megmérgezte, amitől néhány napi szenvedés után meghalt. A bíróság mindkét esetben előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságot lát fennforogni és ezért a 278. paragrafus alapján a 96. és 99. paragrafus figyelembe vételével halálra ítéli Rélics Julkát és azonkívül 500 dinár pénzbüntetésre.

A bíróság az ítéletben kifejti, hogy a harmadik mérgezési esetet nem lehetett Rélics Julkára rábizonyítani. Rélics Julkát ugyanis az államügyész három rendbeli mérgezéssel vá-

dolta. Rélics Julka a vád szerint tíz év előtt megmérgezte Zsófia nevű leányát is, aki több hetes betegeskedés után meghalt anélkül, hogy halálának az okát megállapíthatták volna. A zagrebi vegytani intézet ebben az egy esetben nem tudta megállapítani a mérgezést, mert a holttest már közel tíz éve, hogy a földben van. Kellő bizonyítékok hiányában a bíróság a harmadik esetben kénytelen volt felmentő ítéletet hozni.

Rélics Julka az ítélet kihirdetését cinikus nyugalommal hallgatta végig, s azon elnök azon kérdésére, hogy van-e valami mondani-valója, röviden, de határozott hangon csak ennyit felelt:

— Nincs. Nekem már ugyis mindegy...

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátra ékban levő előfizetőinket és viszont-lárusítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk megszüntetni. Teljes tisztelettel „Délbácska” kiadóhivatala.

Építik Novisad új vashidját

Hat, nyolc hónap alatt átadják a forgalomnak a hidat — Német mérnökök és munkások végzik a szerelési munkálatokat

A novisadi pilóthid összeomlása óta már számtalan ízben elkezdették, abbahagyták, majd ismét folytatták a Novisad és Petrovaradin között tervezett vashid építkezési munkálatait. Az elmúlt két év alatt számozatlan mennyiségben íródtak cikkek erről a hídról, amelynek építkezési munkálatai azt a mondabeli lucaszékét juttatja eszünkbe, amely sohasem akar elkészülni. A szükséges hitelek kiutalása után a helyzet végre itt is megváltozott. Néhány hét óta a hid építkezése körül egészen komoly munka folyik, őszinte bámulatára azoknak, akik ezekben a napokban hatalmas csoportokban állják körül a hídfő környékét. Két vasiv már ugyszólván teljesen készen áll a parton. Az építkezés körül a munkások százai szorgoskodnak. A munkások valamennyien németek, akik német mérnökök vezetése mellett szerelik össze a pontosan megszámozott, pirosra festett és milliónyi lyukkal telefűrt hatalmas vasalkatrészeket. A hídfő környékén három óriási gözdaru emeli helyeikre a vasgerendákat, mialatt a ködös, hideg levegőt szaporán pattogó vezényszavak hasítják át. Ha semmi zavaró körülmény nem jön közbe, hat, legkésőbb nyolc hónap alatt a hidat átadhatják a forgalomnak.

Érdeklődésünkre kijelentették, hogy a hid összes vasalkatrészeit — mint ez már szokásos — a parton szerelik össze, s ha ezzel elkészültek, a kész hidat lassan rátolják a három pillérré.

A hid vasalkatrészeit, amelyek hónapokon keresztül ki voltak téve az időjárás minden viszontagságának, újra átfestik miniummal, miután a rozsda szemmel látható nyomokat hagyott a földön heverő vasrudakon.

Az angol fasiszták

Interpelláció a brit parlamentben.

London nov. 17. Az alsóházban a parlamenti szünet utáni első ülésén nagy számban jelentek meg a képviselők. Chamberlaint megjelenésekor meleg üdvözlésben részesítették. Amidőn Joynson Hicks belügyminiszter szólamra emelkedett, hogy a kommunista propaganda ügyében bejelentett interpellációra válaszoljon, a munkáspárt oldaláról az egyik munkáspárti képviselő feléje kiáltotta: „Miniatűr Mussolini” és megkérdezte, vajon Joynson Hicksnek van-e ricinus olaj a zsebében? Lanesburgi munkáspárti képviselő felvetette az angol fascista szervezetek kérdését. Joynson belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy tudomása van a fascista és hasonló szervezetek fenállásáról, valamint arról a tényről is, hogy a szervezetek bizonyos tagjai időről-időre olyan tevékenységet fejtenek ki, amely felett mindenkinek sajnálkoznia kell. Arról azonban, hogy ezek a szervezetek rendszeresen gyakorlatoznak és más-természetű katonai gyakorlatokra is összejönnek, nincs tudomása. A rendőrség ismeri kötelességét és a törvények kötelező erejének mindenkiel szemben egyenlőképp érvényt fog szerezni. A további tárgyalások során Harmsworth konzervatív képviselő azt kérdezte Churchilltől, befolyásolni fogja-e Cailleaux lemondása Franciaország és Anglia között az adósságrendezés ügyében létrejött megállapodást. Churchill kijelentette, hogy a legutóbbi francia kormány elvileg elfogadta azt a megállapodást, amely szerint az Angliával szemben fenálló hadi adósságot évi részletekben törlesztik, mégpedig hatvankét éven át átlagos 125 millió font sterlinget kitevő részletekben, fenntartva azonban, hogy további megbeszéléseket folytassanak különböző fontos és még tisztázatlan pontok tekintetében. Cailleaux lemondása e pontok további megvitatását természetesen késleltette.

Ha állásra van szüksége,

forduljon „Jugokommercia” állasközvetítőhöz, Par-nogmlina ulica 10.

A MOZI ÁLLAMI KEZELÉSBE KERÜL

Az állam monopolizálja az összes mozikat és bérbeadja egy svájci konzorciumnak

A svájciak 50 millió svájci frankot fizetnek kulturcélokra

Beograd, november 17.

A mozi és színház közötti vetélykedést és az utóbbi időben tapasztalt állandó színházi deficiteket a kormány erélyes rendszabályokkal akarja megszüntetni. A mozi konkurenciája állítólag súlyos válságba sodorta a tartományi színházakat, sőt olyan esetek is előfordultak, hogy a mozi konkurenciája miatt egyes színházak működését be kellett szüntetni. Mint a „Délbácska” munkatársa értesül, a kormány komoly megfontolás alá vette a kérdés rendezését és a kultuszminisztériumban már tárgyalások is folynak, amelyek folyamán az a nézet alakult ki, hogy a színházak és mozik körül támadt bonyadalmak miatt vagy rendeleti uton, vagy pedig a törvényhozás révén tiszta helyzet kell teremteni.

A kormány terve az, hogy az országban levő összes mozikat monopolizálja. A mozikat azután bérbeadná egy svájci konzorciumnak, amely ellenértékül 50 millió svájci frankot áldozna kulturcélokra. A mozikat természetesen az állam megváltaná és a svájci konzorcium által kiutalt pénzt az állami kezelésben levő színházak felsegítésére fordítaná. Emellett természetesen egyéb kulturcélokra is tetemes összegek juthatnak.

A „Délbácska” e tervre vonatkozólag illetékes helyről a következő értesüléseket kapta:

A monopolizálás terve már tavaly felemerült. A svájci konzorcium komoly ajánlatot tett a kormánynak s mi már annak idején megfontolás tárgyává tettük a proposíciókat. A terv keresztülvihető s minden tekintetben megfelel a

kormány intencióinak. Csak nemrég ujtották meg a svájciak ajánlatukat s miután a színházak helyzete valóban válságos, már legközelebb a minisztertanács is fog foglalkozni a konzorcium ajánlatával.

A mozik helyzete sem mindenütt rózsás és nagyon is valószínű, hogy sok mozitulajdonos csak örömmel fogja üdvözölni a kormány elhatározását. Ott pedig, ahol a mozi kitűnő üzletnek bizonyul, a kis érvágás nem fog ártani a mozitulajdonosoknak, akik amugy is tetemes összegeket kerestek a kis tőkével alapított üzemekben.

A svájci konzorcium pedig, amely bizonyára szintén üzleti szempontból vállalkozik az 50 millió frank befektetésére, elegendő garancia arra, hogy a mozik szintjét kitűnő és kifogástalan műsorral csak emelni fogja. A jó mozi ellen, amely nevelni és nem rombolni akar, a kormánynak sem lehet kifogása.

A konzorcium pedig gondoskodni kíván, hogy az izlés és erkölcs szempontjai minden téren érvényesüljenek. A svájci tőkét pedig nagyszabású kulturintézetek megalapítására és a meglévő hézagok pótlására lehet felhasználni. Kulturintézményeink súlyosan érzik a tüke hiányát s a svájci tüke felhasználásával pedig nagyot lendíthetünk ott, ahol a hiány legfájdalmasabb.

Amint látszik tehát, a kormány terve döntő stádiumba lépett s valószínű, hogy már legközelebb a parlament elé kerül a mozika állami monopolizálása.

Kiemelték koporsójából Tutankamen mumiáját

Teljes épségben maradt meg 3000 éven át a faraó holtteste — Két hétig közszemlén marad a mumia

Kairóból jelentik: Az arab lakosság és az Egyiptomban tartózkodó külföldiek óriási érdeklődése miatt bontották fel szombaton d. e. Luxorban a Tutankamen faraó mumiáját rejtő harmadik érckoporsót. A rendőrség kordont vont a szarkophang köré és csak az ásatást végző bizottság tagjait, a muzeumok igazgatóit, a kormány és a sajtó képviselőit bocsátották közel.

A munkások pontban déli tizenkét órakor benyomták vésőiket a szarkophag fedele alá, amelyet rövid néhány perc alatt felfeszítettek. Amikor a fedelet leemelték, a jelenlevőkön és a lépcsőzetes emelvényeken körben elhelyezkedett tömegben leirhatatlan izgalom vett erőt. Először a faraó feje vált láthatóvá. Az arca teljesen el van feketedve, a bőr olyan száraz, mint a pergament és szorosan tapad a csont-hoz. A fogak teljesen épek. A koponya kopasz, de a fejbőr tökéletes épségben van meg. A szemgolyók természetesen nincsenek helyükön, az évezredek folyamán kiszáradtak. A szemhé-

jak el vannak zárva és azt a látszatot keltik, mintha a faraó aludna. A nyaktól kezdve, egészen a lábfejig, vékony aranylemezből álló páncél fedi Tutankamen faraó testét. Lábfeje arany-saruba van bujtatva. Az aranypáncél felemelésekor, a hézagos göngyölegeken keresztül, láthatóvá válik az elfekettült, kiaszott test. A karok vízszintes helyzetben fekszenek. Az egész test úgy néz ki, mintha nemrég mult volna ki az életből és csupán a balzsamozás által előállott színváltozás emlékeztet a háromezer év előtti időre.

A tömegben borzalmas pánik vett erőt és mindenki akart rohanni, hogy a faraót közelről lássa. A rendőrség csak a legnagyobb erőfeszítéssel volt képes a rendet fenntartani. A koporsót ezután ismét lezárták és páncélos automobilon ideiglenesen a kairói arab nemzet múzeumba szállították. A faraót itt üvegkoporsóba helyezik és két héten keresztül közszemlén marad.

Borbélegény volt a jegyző ur...

Miért mozdították el Martonos község jegyzőjét — A háboru alatt a németek javára kémkedett a jegyző

Szentáról jelentik: A szentai járás főszolgabírája, Gyorgyevics Szlobodán már régebben eljárást indított Martonos község jegyzője, Rákics Dusán ellen, aki azonban összeköttetése segítségével mindig kibújt a hivatalos vizsgálat következményei alól. Gyorgyevics főszolgabírónak nemrég sikerült megszereznie a Rákicsra vonatkozó aktákat, amelyekből megállapítást nyert, hogy Martonos község tehetséges jegyzője egyszerű borbélysegéd, aki ilyen minőségében Valjevóban még kémkedett is, amiért szabályszerű hathavi elzárásra ítélték. Gyorgye-

vics főszolgabíró adatainak nyilvánosságra juttatása után az időközben Martonosról Deronyára áthelyezett Rákicsot azonnal menesztették. Értesülésünk szerint a belügyminisztérium vizsgálatot rendelt el Martonos község előljárósága ellen is, amely Rákics jegyzősége idején a szükséges formások betartása nélkül nagy kölcsönrel terhelte meg a község ingatlan vagyonát. A belügyminiszter most Rákics Dusán utódául Stagljár Rudolf újságíró, a subotici „Saverna Posta” volt szerkesztőjét nevezte ki.

Tizparancsolat

avagy

Egynémely hasznos tudnivaló az étkezés szabályairól, az illemlről, a modorról és egyébektől.

Most, hogy a moziban a Tizparancsolatot adják meg, hogy megfigyeltem az emberek modortalanságát és izléstelenségét az étkezésnél, szükségesnek tartom, hogy én is tizparancsolatban foglaljam össze Mózes úkapánk táblájának pontjait az étkezésnél való illem szempontjából. Vagyis:

1.) Ha harcsabajuszod van, ne egyél mezteltest, mert a nudli meg a tézta mind ott ragad a bajuszodon s ilyenkor úgy nézel ki, mint egy őskori cerberus vagy egy jöltáplált jóka, amely csak az imént fogyasztotta el a halpaprikás maradványait.

2.) A kenyérfalatot ne tépdésd a fogaiddal, mert ragadozó állattal fognak összecserélni s azt hiszik, hogy a Kludszky cirkuszban tanultál illemlt.

3.) Ne egyél késsel, azaz ne dugd a kést a torkodba, mert megtörténhet, hogy a falat helyett a kést nyeled le, s ezzel csak az operatőrök jövedelmét gyarapítod, akik amugyis késhegyig menő harcot folytatnak egymással.

4.) A fogpiszkálásnál ne tartsd a tenyeredet a szád elé, mert ilyenkor akárki rád néz, mindjárt tudja, hogy a fogadat piszkálsz. Ezzel tehát nemcsak hogy nem tereled el a szomszédaid figyelmét fogaidról és a fogpiszkálóról, hanem egyenesen invitálsz őket, hogy a szádbá bámuljanak. A szád elé tartott tenyér nem más, mint egy uniformizált mozdulat, amikor pedig az egész világ a leszereléssel foglalkozik, nem szükséges az uniformizálás gondolatát népszerűsíteni.

5.) Ne siess az evéssel, mert aki lassan eszik tovább ér.

6.) Ha történetesen hölgy vagy és szádat pirosítóval kentél be, ne töröld le a szádat a szalvétába, mert szomszédod rögtön tisztában lesz azzal, hogy a piros csikok nem a cseresznyétől származnak.

7.) Ne csámcsogj az étkezésnél, mert a csámcsogás élénken emlékeztet az ökör kérdésre és az igazi tizparancsolat is azt mondja, hogy másnak a feleségét, ökrét és szádrát bűnre ne kívánd.

8.) Ha hamis fogaid vannak, ne egyél csontos ételeket, mert vagy kiesik a fogad, vagy lenyeled a fogsorodat, az álmoskönyv szerint pedig fogról álmodni halált jelent.

9.) Ne bámulj másnak a táljába és tányéjába, mert sohasem tudhatod, nem valami nagy ür-e az illető, a nagy urakkal pedig tudvalevőleg nem jó egy tálból cseresznyét enni.

10.) Ha hajszálat fedeztél fel a levesben, ne szólj senkinek sem, mert a rosszgyomrúnd csak hajszálon fog mulni, hogy az ebédet viszontlássa.

U. i.

Aki ezeket a parancsolatokat megfogadja, dzsentslemennek fogják tartani és nyugodtan leülhet a legdusabb terített asztalhoz is. Föltéve persze, ha hozzájut. Nem a terített asztalhoz, hanem a „legdusabbhoz”. K. A.

1925. November 18. Szerda

Római katolikus: Péter és Pál baz. Protestáns: Ódön. Gör.-keleti: Palancton. A nap kel reggel 7 óra 8 perckor, nyugszik 4 óra 21 perckor. A hold kel 9 óra 8 perckor, nyugszik 18 óra 31 perckor. Nemzeti Színház: A gésák. Apolló mozi: Tizparancsolat (bemutató előadás.)

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban borús, hűvös idő lesz. A szelek gyengék

maradnak, a felhőzet általános lesz, helyenkénti csapadékkal és némi kiderüléssel. A hőmérséklet jelentékenyen, 4—5 fokkal süllyedni fog, ellenben dér még ezidőszert nem lesz.

*

— **A titeli róm. kath. ifjúság hangversenye.** A titeli róm. kath. ifjúság november 25-én a Perkovác vendéglőben jótékony célú hangversenyt rendez. A koncert fénypontja Csincsek Antal plébános művészi hegedűjátéka lesz, akit tanítványa Nikolics Babci kíséri zongorán. A műsor keretében a titeli énekkar is közreműködik. Műsor után tánc. Helyárak: I. hely 20 dinár, II. hely 15, állóhely 10 dinár. Felülfizetések köszönettel fogadják.

— **A lengyel külügyminiszter alakítja meg az új kormányt.** Varsóból jelentik: A köztársaság elnöke Skirzynsky minisztert bízta meg az új kormány megalakításával. Skirzynsky miniszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a kormányt a parlamenti pártok széleskörű koalíciójára támaszkodva akarja megalakítani. A tárgyalásokat még a mai nap folyamán be akarja fejezni úgy, hogy küldetésének még szerda előtt megfelelhessen.

— **Az angol pártok és a locarnoi szerződés.** Londonból jelentik: Az alsóház radikális és munkáspárti képviselői értekezletet tartanak, amelyen elsősorban a locarnoi szerződés ügyében holnap megtartandó vitáról tárgyalnak. A kormány határozati javaslatot szándékozik betervezni, amely a szerződés helyeslését tartalmazza. A munkáspárt magatartásáról, a mai pártgyűlésen fognak dönteni. A liberálisok is ma fogják megállapítani, hogy a szerződéssel szemben milyen magatartást tanúsítsanak.

— **Legszebb műsorát játssza Goldsand Róbert november 19-iki hangversenyén.**

— **A novisadi köztisztviselők fogyasztási szövetkezete** tagjai részére hához szállítva elsőrendű porosz kokszot szállít métermázsánként 110 dinárért, továbbá darabosszenet 70 és 62 dinárért. Rendeléseket és befizetéseket elfogad a szövetkezeti elárústitőhely.

— **Nacionalisták fel akarták robbantani a lipcsei zsinagógát.** Berlinből jelentik: A lipcsei rendőrség közlése szerint az egyik ottani nacionalista szervezet több tagja elhatározta, hogy Lipcse város zsinagógáját a levegőbe röpíti. Egy huszonhat éves mérnököt és egy huszonkétéves aranyművest letartóztattak. A szervezetnek a merénylet tervéről nem volt tudomása.

— **Szenzációsnak ígérkezik Goldsand Róbert hangversenye a „Slobodában”.**

— **A kommunisták a locarnói szerződés ellen.** Párisból jelentik: Németország, Anglia, Franciaország, Svájc, Lengyelország, Belgium és Hollandia kommunista pártjainak képviselői november 11-től, 13-ig Brüsszelben gyűlést tartottak, amelyen a locarnói szerződéssel is foglalkoztak. Elfogadtak egy határozatot, amelyet most a kommunista Humanité közöl és amely többek között azt mondja, hogy a locarnói szerződés elfogadásával a német burzsoázia megerősítette kapcsolatait az angol-amerikai kapitalistákkal és ezzel elárulta a munkás lakosság gazdasági érdekeit és ebben a szocialista vezeték is résztvettek.

— **Ma lesz ítélet a Márfy perben.** Budapestről jelentik: A Márfy perben a tábla szerdán délelőtti féltíz órakor fogja kihirdetni az ítéletet.

— **Magyar munkás véres drámája Párisban.** Párisból jelentik: A mai újságok véres drámáról adnak hírt. Egy párisi szállodában egy férfi, akinek Veres magyar állampolgársága munkás számára kiállított igazolványa volt, agyonlőtt egy nőt és azután öngyilkosságot követett el. A nőszemély azonosságát még nem állapították meg.

— **Goldsand Róbert csodaművész zongorahangversenye november 19-én a „Sloboda” nagytermében.**

— **Kivégezték Angerstein tömeggyilkost.** Limburgból jelentik: A Limburg melletti freindiezi fogház udvarán tegnap reggel kivégezték Angerstein tömeggyilkost.

A nap humora

A kártyás ember a halálos ágyán fekszik. A felesége ott áll az ágya mellett és sirva korholja:

— Látod, most meghalsz és mennyi-mennyi idődet rabolta el az a ronda kártya.

— Különösen a keverés — válaszolta hörögve a kártyás és meghalt.

*

A gyerekszobában megszólal Pistike:

Játszunk házassodásodit.

— Azt nem lehet — inti le Juliska — mert a mama megtiltotta, hogy lármát csináljunk.

— **Izgató plakátok Budapest utcáin.** Budapestről jelentik: Budapestben kedden déltájban plakátok jelentek meg, amelyek a hadikölcsönök valorizálását izgató hangon követelik. A plakátok mellé hadikölcsön kötvényeket is ragasztottak a falra. A rendőrség, amint a falragaszok megjelenéséről értesült, azonnal intézkedett a plakátok eltávolításáról. Amíg azonban a rendőrség a fő utvonalakon levarkarta a plakátokat, azalatt a mellék utcákban tömegesen ragasztottak ki újabb izgató plakátokat. A rendőrség eljárást indított, a plakát szerzőinek kinyomozására.

— **Rablóbanda volt rendőrfőbiztos vezetésével.** Sofiából jelentik: Tíz agrár emigránsból álló csoport, amelynek tagjai között volt az egykori sófiai rendőrfőbiztos is, tegnap este a Viddid közelében fekvő Gurkovci vasútállomáson kirabolta a pénztárt és az állomásfőnök szobáját, szétrombolta a távirókészüléket és magával vitte a személyzet fegyvereit. Emberéletben nem esett kár.

(x) **Legkisebb asztalos is** eredményesen versenyezhet konkurenciájával ha a műhelye nincsen is gépekkel berendezve, abban az esetben, ha a deszkát és más építő anyagot Szerb Kereskedelmi Bank fatelepén (Temerini ut : Schulc malom mellett) vásárolja ahol, legmodernebb famegmunkáló gépek állnak rendelkezésre legminimálisabb oradij mellett. 2302 1-2

— **A novisadi Apolló-mozi volt titkárja Clevelandban játszik Beregi Oszkárval.** Vass Jenő, a novisadi Apolló-mozi volt titkárja, aki évekket ezelőtt tehetséges és szimpatikus tagja volt Füredi Béla novisadistaggione társulatának, mint ismeretes, mintegy két évvel ezelőtt itthagya novisadi ismerőseit, Amerikába vándorolt ki feleségével együtt. Egy ideig rossz hírek jöttek Vassról, aki az első hónapokban nem tudott elhelyezkedni mint színész és kénytelen volt alantas házi munkával megkeresni kenyerét. Később Clevelandba került az ottani magyar színtársulathoz, s mint az ottani „Szabadság” c. magyar lap írja, most a vendégszereplő Beregi Oszkárval játszik egy nagy sikerű darabban.

— **Anglia megakarja szüntetni a buvárnaszádokat.** Londonból jelentik: A legutóbbi buvárnaszád-szerencsétlenségekkel kapcsolatban angol oldalról azt javasolták, hogy a buvárnaszádokat szüntessék be egészen. Ez a javaslat, amely az Egyesült Államokban nagy érdeklődést keltett utal arra, hogy Anglia már a washingtoni szerződés megkötése alkalmával hajlandó volt a buvárnaszádokat kiküszöbölni feltéve, hogy Franciaország ehhez a határozathoz csatlakozik.

— **Angliában is kommunista pört tárgyalnak.** Londonból jelentik: Hétfőn kezdtek meg a tárgyalást annak a tízenkét kommunistának bűnperében, akiket lázadás céljára való összeesküvéssel vádolnak. Vádbeszéde során a főállamügyész kijelentette, hogy a vádlottak törvényellenes szervezetnek tagjai. A törvényellenesség abban van, hogy a kommunista párt a mostani állami és társadalmi rend erőszakos felforgatását tűzte ki céljául. Kétség nélkül áll, hogy a vádlottak moszkvai utasításra voltak kénytelenek cselekedni, miután onnan kapták az anyagi támogatást.

— **Változás a kamenicai helyihajó menetrendjében.** Az S. H. S. hajózási szindikátus Noviszád—Kamenica között közlekedő helyihajójának menetrendje november 15-ől kezdve a következő: Kamenicáról indul 5.45, 7.15, 10, 11.30, 14, 16 és 18 órakor Noviszádról indul 6.30, 9, 11, 13, 15, 17 és 19 órakor.

Logika

Az első ember, aki az első betűt kitalálta, nem ismerte a betűt, hiszen ha ismerte volna, nem kellett volna kitalálnia. Tehát: aki az első alfabetot megszerkesztette, analfabéta volt. Miután pedig ettől az analfabétától tanult az egész emberiség írni és olvasni, logikai tény, hogy mindenki analfabéta.

Az ember nem származik a majomtól. Ezt nemcsak azért tudjuk, mert Amerikában elsőfoku törvényszéki ítélet szól róla, hanem azért is, mert az emberek közt sok ezer évig voltak emberevők, míg a majmok közt sohasem voltak majomevők. Mi következik tehát ebből? Először is az, hogy az embernek jobb a foga, mint a majomnak, mert az ember meg tudja enni az embert, de a majom nem tudja megenni a majmot. Másodszor pedig az, hogy az embernek jobb az erkölce is, éppen azért, mert nem származik a majomtól, míg a majom bizony csak a majomtól származik.

— **A Beltéri Kath. Kőr** f. hó 24-én, szerdán este műsoros táncestélyt rendez, melyre a kör tagjait ezuton hívja meg a Rendezőség.

— **A „Pesti Napló“** új olcsó előfizetést nyitott Jugoszláviában, melyre Novisadon a Lipković-társaság és a lap két kiküldött tisztviselője vesz fel előfizetést havi 80 dinár, 1/2 év 225.—, 1/2 év 420.— dinárért, példányszám hétköznap 4.— dinár, vasárnap 6.— dinár. Az előfizetett példányok még aznap ki lesznek kézbesítve. Az előfizetők megkapják karácsonyi ajándékul a Pesti Napló közismert dus tartalmu „Hármaskönyvét.“

— **Szigoru intézkedések a sentai duhajkodó legények ellen.** Sentáról jelentik: Piszarov Vasza botrányos esete, aki szombaton este tetteg inzulálta a sentai rendőröket, még mindig nagy izgalomban tartja a sentai lakos-ságot. A rendőrség szigoru utasítást bocsátott ki, hogy hasonló esetben a rendőrség minden további nélkül a fegyverét használhatja. A polgármester kijelentette, hogy rendőrvetés tette-seit a legszigorubb eljárás alá fogja vonni, tekintet nélkül a tettesek befolyásos rokoni kö-telégeire. Piszarov Vasza tudvalevőleg a sentai adóügyi tanácsnok öccse. A sentai tanács különben rendkívüli közgyűlésen kíván foglal-kozni a botrányos esettel és minden erejével oda fog hatni, hogy a rendőrtisztület tekintélyét visszaállítsák.

— **A sentai csetnik botrányai.** Sentá-ról jelentik: Weinberger Fülöp háztulajdonos házában már ismételtelen kínos botrányok ját-szódtak le, különösen azóta, amióta a lakásába Pesics Dusán csetnik telepedett be. Egy vita alkalmából Pesics bevverte Weinberger lakásá-nak összes ablakait, egy másik esetből kifolyólag pedig Pesics letartóztatta Weinbergert és annak ügyvédjét is, majd az ügyvédet az uccán tetteg inzulálta. Most újabb kínos eset foglalkoztatja a közvéleményt. A lakásbíró-ság elvetette Pesics lakáspéret, amelyet Weinberger ellen indított, s most Pesics bosszúból Wein-bergert és összes tanuit, valamint az ügyvédet is, hamis tanuzás miatt jelentette fel. A rend-őrség, bár meg van győződve a feljelentés alaptalanságáról, mégis megindította a nyomozást.

Németország ismét talpraállott. Lon-donból jelentik: Lord Bradbury, aki a jóváté-teli bizottságban Anglia képviselője volt, a bé-kekötés pénzügyi utóhatásairól tartott beszéde-ben a következőket mondotta: Örvendetes, hogy két év óta új szellem kezd mutatkozni, amely a locarnói értekezlet alkalmával nyilvánult meg a legmagasabb fokon. Németország az által, hogy megszabadult belső adósságaitól, ismét talpraállott. Ha Franciaország a valutaromlás meredélyére lép, aligha tud talpraállni, ez pe-dig katasztrófát jelentene Európára számára. **Pályaudvarokon mindig követelje a „Délbácskát“**

ZENE

Bösendorfer világhírű zongoragyáros külön koncertzongorát küldött Goldsand Róbert novisadi hangversenyére. Goldsand Róbert csodaművész november 19-iki hangversenye szenzációsnak ígérkezik. Művész-körökben óriási feltűnést kelt a nagyszerű mű-vész novisadi vendészereplése, akit különben csak nagy anyagi áldozatok árán sikerült szer-ződtetni egyetlen hangversenyestélyére. Erdekes epizódról értesít bennünket lapunk egyik olva-sója, aki a nyári szünetét Gastein fürdőben töltötte ahol Goldsand Róbert három hang-versenyt tartott. Az első koncert után a közön-ség tombolva ünnepelte a csodagyereket. Ami-kor a közönség az ünneplés után már oszlani kezdett, egy lelkes őszhajú ur a közönség távozása után is fáradszatólanul tapsolt és élje-nezte a kis művészt. Csak később tudták meg a gasteini vendégek, hogy a lelkes zenebarát nem volt más, mint Paderewski, a világ leghatalma-sabb zongoraművésze és a lengyel köztársaság volt elnöke. A zongoragyárosok pedig valóság-gal vetélkednek egymással, hogy melyikük zongoráját fogja Goldsand előnyben részesíteni. Bösendorfer a világhírű bécsi zongoragyáros táviratilag értesítette a kis csodaművészt, hogy beogradi és novisadi hangversenyére külön zongorát indított utnak Bécsből. A novisadi hangversenyen Goldsand már a Bösendorfer zongorát fogja használni. A szenzációs estére jegyek még korlátozott számban kaphatók a Lipkovic trafikban és a „Slavia“ könyvkeres-kedésben, hangverseny estéjén pedig a pénz-tárnál.

SPORT

Ifjúsági intézőbizottságot kell alakítani

Novisad futballsportjának tavaszi nagy átszervezésekor az ifjúsági sport rendszerbe foglalására is történtek intézkedések. Ezek az intézkedések azonban nem elégitik ki a velük szemben táplált kívánalmakat. A fiatalok fej-lesztésére megalakították a második és az ifju-sági csapatok bajnokságát. A nemzetközi gya-korlat a második vagy ifjúsági csapatban való szereplést feltételekhez köti. Így a második csapatban csak az játszhat, aki egylete első csapatának három legutolsó mérkőzésén nem játszott, az ifjúsági csapatban való szereplést a tizenhét vagy a tizennyolcadik életév be nem töltésétől teszi függővé. A novisadi kerület na-gyon helyesen eltekintett a második csapatokra vonatkozó feltétel alkalmazásától, de az ifjúsági csapatban való szereplésre vonatkozóan azon-ban kikötötte a be nem töltött tizenhétéves korhatárt. Ez az intézkedés helyesbítésre szorul, mert az egyesületekben nincs annyi tizenhét-évesen alóli játékos, hogy azokból egy csapa-t állíthassanak össze. Az ifjúsági bajnoki mérkőzések emiatt csaknem kivétel nélkül le-mondással vagy óvással végződnek. Ez pedig egyrészt elveszi a mérkőzések komolyságát, másrészt már ebben a korban megismerteti a fiatalokkal, hogy mások könnyelműségéből az általa rugott győztes gól tulajdonképpen veszte-seget jelent.

Azok a tizennyolc éven felüli játékosok, akik nem férnek be a második csapatba, tel-jesen magukra maradva tudásukban visszafej-lődnek. Vasárnaponként seregestül láthatunk olyan játékosokat, akik — minthogy csapatban nem játszhatnak és így felszerelést nem kap-

hatnak — ünneplő ruhájukat megővendő, len-ge magyarban rugdossák a labdát, míg egyle-tük fiatalokból álló ifjúsági csapatát az öregek, akik őket nem veszik komolyan, egyszerűen lezavarják a pályáról.

A jövő játékosanyag szempontjából eléggé fontos kérdés úgy oldható meg, hogy a kerü-let kebelén belül alakítsanak meg egy ifjúsági intézőbizottságot. Ez a bizottság intézze a má-sodik és ifjúsági csapatok mérkőzését. Gon-doskodjék arról, hogy a vizsgázott bírók ve-gyék komolyan az ifjúsági mérkőzések vezeté-sét, mert a gyakorlat mindenkire ráfér. Helyez-zék hatályon kívül a tizenhétévhez kötött kor-határt.

A jelenlegi második és ifjúsági csapatel-nevezést változtassák meg és a küzdelmeket nevezzék el esetleg a novisadi futball halottai-nak nevével.

Novisad futballsportjának jövője megér-deimli ezt a fáradozást.

Teplitz jön. A kitünő együttes november 26-i novisadi szereplése már végleg biztosítva van. Ellenfele a NAK és az OSKV kombinált csapata lesz.

A Radnicski intézője közli, hogy a csapat csütörtök délután 1 órakor összéringet tart. Felkéri az összes játékosokat, hogy a tré-ningen okvetlenül jelenjenek meg, ákinél fel-szerelés van, hozza magával.

IDEGENFORGALOM ÉS UTAZÁS

B. András, Novivrbas. Erdeklődésére a választ levélben ma megküldtük. Ha levelün-ket nem kapja meg, értesítsen bennünket, hogy azt megismételjük.

Gondos apa, Novisad. Vészegény, gyenge tüdejű leánya részére, akit külföldi pen-zióban szeretne elhelyezni, úgy hogy a tovább-képzésében sem merüljön fel akadály, ajánljuk a svájci alpesekben a Roumont Vand-i leány-penziót a Montreux-Oberland vasuti vonalon (1100 méteres magasságban.) Orvosilag aján-lott alpesi légygyógyhely, vészegénység és tüdő-gyengeség ellen. A növendékek jelentékenyen gyarapodnak sulyban. Tejkura, hegységport és kirándulások. A növendékek részére vannak gyorstanfolyamok idegen nyelvek tanítására, azonkívül kereskedelmi kurzus, zene, gyorsírás, gépirás, mondain táncok. Ellátás havi 100 frank-tól felfelé.

Csetlei János. A francia vizum meg-szerzéséhez 1 fénykép szükséges.

R. J. Novisad. Bad Gastein a világ leg-rádiódusabb forrása, magas alpesi szélmentes fekvésű, sűrű fenyőerdőség közepén. Kiváló hatású az idegrendszer megbetegedése esetén, hátgerinc, köszvény, csusz, vese, hólyag és női betegségeknél. Természetes rádió emanáció, belélegzés közvetlen a forrásból. A mechanikai, fizikális és elektromos gyógy mód legmodernebb eszközei állnak rendelkezésre. A téli évad de-cember 1-től március 30-ig tart.

A magyar követségek címei:

Brüsszel: Rue Vilain XIV. 17-a. **London:** 53. Chester Square S. W. 1. **Sofia:** Rue Shipka 2. **Praha:** III. Seriková ulice 1. **Berlin:** Cornelius-strasse 8. **Reval:** Kohtutäner 4. **Paris:** VIII. Rue de Berci 15. **Roma:** Via Sessia 1. **Varsó:** Sluzewska 5-2. **Hága:** Oranjestraat 8. **Bukarest:** Strada Boteanu 4. **Madrid:** Claudio Coello 28. **Beograd:** Zorina-ulica 70. **Bern:** Thunstrasse 9. **Stocholm:** Narvavägen 32. **Konstantinápoly:** G. de Rue de Pera 436.

K. S. Subotica. Az Österreichisches Verkehrsbureau címe: Wien, I. Friedrich-strasse 1.

Ma kezdődnek

A TIZ PARANC SOLAT

előadásai az APOLLO-ban

§ A Zadruzna Banka ügye. A novisadi törvényszék tegnap tárgyalta a Szrpska Zadruzna Banka ellen beadott csődkérvények ügyét. Miután azonban a bank kielégítette hittelezőit és azok visszavonták a csődkérvényeket, a bíróság tegnap határozatot hozott, amelylyel megszüntette az eljárást.

§ Ártatlanul vádolva. A novisadi „leányvásár” ügyével kapcsolatosan egy szubotici magyar lap Gould novisadi fényképészt is meggyanúsította. A megindított vizsgálat azonban megállapította, hogy Gouldot minden alap hiányában vádolta meg Neller Mária a letartóztatott kerítőnő és így ártatlanul került be ebbe az ügybe.

§ Kiskoru gyilkosok. Sztári Becsén egy verekedés alkalmával 1922. december 24-én egy 15 éves társa hasbaszurta Hromisz Györgyöt, aki néhány napra rá belehalt sérülésébe. A kiskoruak bírósága a gyilkost javítóintézetbe utalta, amit most a feljebbviteli tanács is jóváhagyott. Ugyancsak javítóintézetbe került Kiss Illés sztáribecseji fiú kiskoru gyilkosa is.

§ Beogradba helyezték Radulovics tanácselnököt. Radulovics Miloje, noviszádi törvényszéki bírót a B. büntető tanácselnökét Beogradba helyezték át. Dr. Belajcsics Vladimir törvényszéki elnök Párvány Károly törvényszéki bírót bizta meg ideiglenesen Radulovics helyettesítésével. Radulovics Miloje két évvel ezelőtt került Novisadra és az idén lett tanácselnök. Az ő tanácsa ítélte el felségsértés miatt Schneider Jánost tíz évi fogházra.

§ Sajtóper — felmentéssel. Krasojevic Bogdan 38 éves kulai jegyző a Zasztava 1923. március 13-iki számában megtámadta Damjanov Sava kulai gör. keleti esperest, aki rágalmozás miatt beperelte Krasojevic Bogdant. A novisadi törvényszék tegnap tartotta meg ez ügyben a főtárgyalást, de mivel sem a sértett sem képviselője nem jelentek meg, a bíróság az eljárást beszüntette.

*** Érdekes bemutató a Nemzeti Színházban.** Szombaton, november 21-én Jankovics Velmar „Az örvény” című drámája kerül bemutató előadása a Nemzeti Színházban. Az érdekes témájú darabban a szerző a világháború alatt internált katonák életét viszi a színpadra. A főszerepeket Jovanovicsné és Petrovicsné, Kolasinac, Kokotovics és Divják látszák. A darabot Spaszics rendezi.

A Nemzeti Színház. Szerda: A gésák. Csütörtök: Sonjkin ur főnyereménye. Péntek: Marinka a táncosnő. Szombat: Az örvény (bemutató). Vasárnap d. u. A gésák. Este: Marinka a táncosnő.

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DELBÁCSKA” lapkiadóvállalat

Az előrehaladott idény végett
öltönyöket és átmeneti kabátokat
mélyen leszállított árban
készít havirészlettörlesztésre
Grünberger, Kralja Alexandra u. 13
2312-1-2

Helyi ügynökök
kerestetnek, kik akár ilyen minőségben, akár pedig
mint utazó már tevékenykedett. Irasbeli ajánlatok
a referenciák megjelölésével lehetőleg fényképpel
„Biztos megélhetés” jelige alatt
„Schmolka” hirdetőjébe, Novi Sad,
2313 Futoski put 2. adandók le. 1-2

A dinár árfolyamai

Bécs	1254.—	Prága	59.95
Budapest	1267.—	Berlin	—

Nov. 17	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.215	—	—	177.50
Zürich	—	1089.—	1089.—	1928.—
Newyork	518.75	56.425	56.45	—
London	25.145	273.80	273.85	484.5/s
Páris	20.75	226.50	226.75	400.—
Milano	20.75	226.50	227.50	399.75
Prága	15.40	167.70	157.50	296.25
Berlin	—	1345.50	—	23.80
Budapest	72.80	793.—	—	14.—
Brüsszel	23.55	256.50	—	—
Bécs	—	795.—	795.75	14.1/s
Bukarest	2.425	26.175	—	—
Amsterdam	—	—	—	4024.50
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalóniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 november 17, 5 óra

Bécs	796.—	Prága	167.50
Páris	225.50	Zürich	1089.—
Milano	226.50	London	273.85
Newyork	56.45	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Zagrebi tőzsde

1925 november 17, 5 óra

Bécs	796.—	Prága	167.50
Páris	226.50	Zürich	1089.25
Milano	226.50	London	273.1/s
Newyork	56.42	Budapest	—

Irányzat: mind áru, csendes

Chicagoi terménytőzsde

1925 november 17, 10 óra

Buza	Tengeri
December . . . 155.25	December . . . 77.—
május 1926 . . 149.5/s	május 1926 . . 80.1/s
Julius . . . 130.7/s	Julius . . . 80.7/s

Irányzat: buza, tengeri szilárd (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 november 17. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen d. k. kötés 235-240, 1100 mm
bácskai 75, 2°/o, Duna rk kötés 245.—, 2000 mm

Tengeri

bácskai III-IV, fővonal dk kötés 140.—, 600 mm
bácskai száritott kötés 137.50, 1000 mm
szerémi száritott d. k. kötés 140.—, 600 mm
szerémi száritott XI. dk. kötés 138.50, 1000 mm

Bab

bácskai fehér 2 százalékos duplikát kassza
kinálat 190.—, 100 mm
Irányzat: változatlan

Novisadi értéktőzsde

1925 november 17. (Hivatalos jegyzések)

Állami kölcsönkötvények

1921. évi 7 százalékos beruházási kölcsön, kereslet 72.—, kinálat 74.—, kötés 72.—, 4 százalékos kölcsön Bosznia-Hercegovina agrárviszonyainak rendezésére kereslet 46.—, kinálat 48.—, kötés —.—

Állami sorsjegyek

2 és fél százalékos állami hadikártérítési sorsjegy kereslet 312.—, kinálat 314.—, kötés —.—, 1888. évi nyeremény sorsjegy (Dohány sorsjegy) kereslet —.—, kinálat —.—, 2 százalékos sorsjegykölcsön új szelvényekkel kereslet —.—, kinálat —.—

Részvények

Városi jódosgyógyfürdő és ásványvíz részvénytársaság kereslet —, kinálat 75. Iparbank kereslet 130.—, kinálat 135.—, kötés —.—

Hirdetőkink figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZÁLLÁSA

November 12-én reggel	—	—	200
November 13-án	—	—	241
November 14-én	—	—	282
November 15-én	—	—	320
November 16-án	—	—	343
November 17-én	—	—	366

HIRDETÉSEK

Dijtalanul közvetítünk Önnek
tisztviselőt, segédet, soffört,
vagy bármilyen alkalmazottat „Jugokommercia”
állásközvetítő, Parnogmlina ul. 10.

RENDELET

A) Megállapítást nyert, hogy a sofförök az ismételt figyelmeztetések dacára automobilon és motorkerékpárokon nem alkalmazkodnak az előírás szerinti sebességhez, miáltal állandóan szerencsétlenségek történnek. Felhívom tehát az összes sofföröket és autótulajdonosokat, hogy szigorúan alkalmazkodjanak a közlekedési szabályokhoz, amelyek Novisad belső területére vonatkoznak, mert ellenkező esetben a sofföröket és autótulajdonosokat nemcsak pénzbüntetéssel, hanem elzárással is fogom sújtani.

Novisad belső területe alatt értendő: a Futaki-ut a Futaki-kaputól, a Temerini-ut a „Központi Hitelszövetkezet” téglagyárától és a Pirosi-ut a pirosi kaputól.

B) A főkapitányság mint a novisadi elsőfokú iparhatóság a legszigoribban megtiltja a kertészeknek és virágárusoknak virágok és koszorúk árusítását a Kr. Aleksandra utcában.

A nagybani virágárusítók, valamint azok az idegenek, akik virágárusítással foglalkoznak, cikkekkel a nagy piacra utaltatnak.

Mindazok, akik e rendelet ellen vétnek, a legszigoribban lesznek büntetve.

Novisad város főkapitányi hivatala, 1925. október 27-én.

Mihaldzsics s. k. főkapitány.

Beck János

**papirkereskedése és
könyvkötészete**

HOVI SAD, Futaki ut 94.

Állandó nagy választék képeslap újdonságokban.

Nagy raktár divatos, modern levélpapírokból.

Iskolacikkek, író- és rajzszerkek, képeslap albumok, emlékkönyvek a legolcsóbb áron.

**Géperőre berendezett
modern könyvkötészet**

MEGHIVÓ

A KATH. OLVASÓ- és GAZDAKÖR
f. hó 22-én vasárnap este 8 órakor (Epres-
ulica 18. szám alatt) saját helyiségében

TÁNCAL EGYBEKÖTÖTT

KATALIN ESTÉLYT

rendez, melyre a Kör tagjait és azok ven-
dégeit tisztelettel meghívja a Rendezőség
1-0

Az új Moravetz Album a
legszebb ajándék.

Az idei Karácsonyra a Moravetz Album
harmadik kötete jelenik meg. 18 egész új dal,
tánc és magyar nótá sláger, azonkívül Bartók:
Este a székelyeknél, Puccini: Toska, Liszt:
Rhapsodia, Rubinstein: Azra stb. stb. össze-
sen 35 mű, melyek egyenként véve 1250
leibe kerülnek, van az új Moravetz Album-
ban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad
hiányozni egyetlen művelt család zongorájá-
ról sem, ára 70 Dinár. Az első kötet hegedű
kiadása (klarinéon és mandolinon is játsz-
ható) 48 Dinár, cimbalomra 48 Dinár. Kap-
ható minden könyvkereskedésben, vagy a
Moravetz zeneműkiadónál, Timisoarán.
2047-1-0

SZÜCS SZŐRME
ÁRUHÁZ

NETTEL és FARKAS

Kr. Petra 27. NOVISAD Telefon 187
Központ: WIEN.

A legnagyobb választék kész női és
férfi szőrmekabát, valamint nyers szőrme
áruban a legolcsóbbtól a legfinomabbig
Nagyban! 2220-1-0 Kicsinyben!

Ha kiadó lakása van,

jelentse be nálunk és mi díjmentesen azonnal ki-
adjuk, Parnogmlina ulica 10. (Az udvarban.)

különleges bélyegzőkészítés

Kr. Aleks. ul. 7. NOVISAD Markovic(Winkle)Pal.
Vojvodina legrégibb szaküzlete.

A legjobb és legartósabb bélyegzők készítése.
SZAKMABELI CIKKEK ÁLLANDÓ RAKTÁRA.

Ujdonság! „Favorit” ajtóablák Ujdonság!
rendelése félóra alatt elkészítetnek.

A kik rendkívül kedvező feltételek
mellett a könyvvitelt megakarják ta-
nálni, azok mielőbb jelentkezzenek.
Rövid idő alatt teljes kiképzést nyer-
nek. Érdeklődők forduljanak a ki-
adóhivatalhoz trg Oslobodjenja 3.
818-0

Saját termésű

BOR

literenkint 10.— Dinárért kapható
Kamenička u. 16. sz. alatt.

4 EZER DINÁR EGY HÁLÓSZOBA

mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény egy toilettéből masszív
keményfából, a legjobb kidolgozásban finom valódi réz butorva-
salással csiszolt tükörrel és üvegekkel.

KRAUSZ EDE butorhereskedés NOVISAD Kralja Alexandra 20.

4 voltos

AKKUMULÁTOR

keresünk megvételre rádióhasz-
nálatra. Cim a kiadóhivatalban.
1-3

„ARGUS” általános információs iroda
BEOGRAD

A legnagyobb tudakozóiroda Jugoszláviában.

ARGUS megakadályozza a ketes követeléseket és
vesztéseket,

ARGUS összeköttetéseket létesít tőkeerős házakkal,
ARGUS lehetőséget nyújt az S. H. S. allamba való
exportra,

ARGUS olcsón és biztosan gondoskodik az or-
szágban incassóról,

ARGUS informál az előforduló állami szállításokról
ARGUS sok ezer elsőrangú referenciával rendelkezik

Előfizetési díj hitelfelvilágosításokra:

10 értesítés 400 dinár. 25 értesítés 875 dinár.
50 értesítés 1500 dinár. 100 értesítés 2500 dinár.

Távíratcim: ARGUS — BEOGRAD.
2086-1-0

HITÉLET

magyar keresztény folyóirat. — Megjelenik
havonta kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Mošorin—Bačka

ÜZLETÁTHELYEZÉS

Alulírott tisztelettel értesitem nb. vevőimet
és rendelőimet, hogy

cipésműhelyemet

a Temerini utrói a r. kath. hitközségi palota
(Kralja Petra ul. 30.) első emeletére, a volt
Trifkovics-féle orvosi rendelő helyiségeibe
helyeztem át.

Kitűnő tisztelettel
Fehér István
cipésmester.

Alulírott tisztelettel értesitem nb. vevőimet
és rendelőimet, hogy

férfi-divatszalonomat

a Kralja Petra ul. 6. szám alól a r. kath.
hitközségi palota (Kralja Petra ul. 30.) első
emeletére a volt Trifkovics-féle orvosi ren-
delő helyiségeibe helyeztem át.

Kitűnő tisztelettel
Fehér Pál
francia uri divatszabó.

2258 1-0

MAKULATURA

kapható a „Délbácska” kiadóhivatalában
Trg Oslobodjenja 3. szám, Wagner-palota

Mit nyújt Önnek

csusz, kösvény, ischias,
izzadmány, női betegsé-
gek stb. ellen!

- 1) Legbiztosabban visszaszerzi az egész-
séget a 67° C. radioaktív iszaptürodök által.
- 2) Már 55 ók-ért kap kitűnő lakást és ellátást.
- 3) Élvezi amellet a legszebb gyógyparkot a Vág
folyó menten, elsőrendő koncertekkel és mu-
latsággal.
- 4) Házi kurára minden gyógytárban és drogue-
riában olcsó pénzen kap iszapkockákat és
kompresszeket.

Felvilágosításokkal szolgál:

- Pelikán Lipót, V.-Beckerek. -
Főraktár:

MICHELS GYÓGYSZERÉSZ,

-o- NOVISAD, FUTÓSKI PUT 4. -o-

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermek-
kalapok alakítását vál-
talja az új formák szerint
Festés minden színben
Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Üzlethelyiség

a város központjában azonnal
kiadó.

Bővebbet: ANIKA, Safarikova ulica 15.